

7. STRESZCZENIE W JĘZYKU POLSKIM

Rozprawa doktorska powstała w oparciu o monotematyczny cykl trzech artykułów opublikowanych w czasopismach naukowych znajdujących się w wykazie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, posiadających łącznie współczynnik wpływu Impact Factor 6,722.

Atopowe zapalenie skóry (AZS) jest przewlekłą, zapalną chorobą skóry dotykającą ponad 20% dzieci na świecie. Ze względu na wiek pacjentów, matki są w większości odpowiedzialne za długotrwałe leczenie. Badania wskazują, że matki dzieci chorych na AZS charakteryzują się niższą jakością życia, a cięższe przypadki choroby ściśle wiążą się ze zwiększeniem dysfunkcjonalności w wielu aspektach życia, co przekłada się na skuteczność terapii dziecka.

Celem rozprawy doktorskiej była ocena parametrów psychologicznych takich jak: jakość życia, zaburzenia snu, nasilenie objawów depresyjnych i lękowych i poziom odczuwanego stresu u matek dzieci chorych na AZS oraz ich związku z nasileniem AZS, świądu i czasu trwania choroby u dziecka. Kolejnym celem była ocena strategii radzenia sobie ze stresem matek dzieci dotkniętych chorobą oraz związku wybieranych strategii radzenia sobie ze stresem z nasileniem stresu, jakością życia i zmiennymi AZS, takimi jak nasilenie AZS, świądu i czas trwania choroby.

Do badania włączono 88 matek dzieci z atopowym zapaleniem skóry i 52 matki dzieci zdrowych jako grupa kontrolna. Wszystkie matki wypełniły kwestionariusz socjodemograficzny oraz zwalidowane polskie wersje językowe testów do oceny jakości snu (Ateńska Skala Oceny Bezsenności - AIS), poziomu odczuwanego stresu (Skala Odczuwanego Stresu - PSS-10), oceny zaburzeń lęku i depresji (Szpitalna Skala Lęku i Depresji - HADS) i strategii radzenia sobie ze stresem (Wielowymiarowy Inwentarz do Pomiaru Radzenia Sobie ze Stresem - COPE). Dodatkowo matki dzieci z AZS wypełniały test do oceny jakości życia (Rodzinny Dermatologiczny Kwestionariusz Oceny Jakości Życia - FDLQI). Nasilenie choroby u dzieci z AZS zostało ocenione Skalą Oceny Nasilenia Objawów Atopowego Zapalenia Skóry (SCORAD), a nasilenie świądu przy pomocy Numerycznej Skali (NRS).

Analiza statystyczna wykazała, że matki dzieci z AZS doświadczają znacznie wyższego poziomu stresu, lęku i depresji oraz zaburzenia snu w porównaniu z matkami zdrowych dzieci. Nasilenie AZS i świądu istotnie korelowało z jakością życia, bezsennością i odczuwanym stresem matek, natomiast nie korelowało z występowaniem zaburzeń depresyjnych i lękowych. Długość trwania choroby u dziecka istotnie korelowało z obniżeniem jakości życia matek. Matki, których dzieci chorowały na atopowe zapalenie skóry przez ponad sześć miesięcy, charakteryzowały się znacznie wyższym poziomem lęku i depresji. Nie stwierdzono istotnych statystycznie różnic w preferencjach dotyczących strategii radzenia sobie ze stresem między badanymi grupami. Matki z obu grup częściej wybierały strategie ukierunkowane na problem i emocje (aktywne radzenie sobie, poszukiwanie wsparcia instrumentalnego i emocjonalnego, koncentracja na emocjach i ich wyładowanie oraz planowanie), a rzadziej stosowały strategie ukierunkowane na unikanie (zaprzeczenie, odwracanie uwagi, zaprzestanie działania, poczucie humoru oraz zażywanie alkoholu lub innych środków psychoaktywnych). Stwierdzono słabe korelacje między strategiami radzenia sobie ze stresem, a nasileniem AZS, długością trwania choroby, odczuwanym stresem oraz jakością życia matek dzieci dotkniętych chorobą. Natężenie stresu było związane z pogorszeniem jakości życia w grupie badanej.

Wyniki badania podkreślają znaczenie szerszego podejścia w leczeniu AZS u dzieci, z uwzględnieniem wdrażania screeningu w kierunku obciążeń psychologicznych (zaburzeń snu, depresji, lęku, poziomu stresu i strategii radzenia sobie ze stresem) u ich matek, jak również prowadzenia dalszych badań w kierunku wpływu AZS u dzieci na psychospołeczne funkcjonowanie ich matek. Pozwoli to szerzej

poznać zagadnienie, a w efekcie stworzyć wielospecjalistyczne działania edukacyjne, wspierające i terapeutyczne, adekwatne do nasilenia zaburzenia funkcjonowania, których wdrożenie przekładać się będzie na podniesienie jakości życia i funkcjonowania ich matek oraz na efektywność leczenia dzieci dotkniętych AZS.